

Posudek bakalářské práce (z pohledu vedoucího)

téma: **Příspěvek k antropologii dítěte – problematika školních dětí v ústavní péči**

autor: **Lucie Zieglerová**

Cílem bakalářské práce Lucie Zieglerové je přispět svým výzkumem k oblasti antropologie dítěte, a to dítěte pobývajícím v ústavní péči, většinou s nálepkou určité poruchy chování. Sledujeme, s jakým nadšením se studentka pustila do výzkumu prostředí blíže nejmenovaného DDŠ. Aby své poznatky zasadila do širších souvislostí, seznámila se s formami ústavní péče, s instituty náhradní rodinné péče, porovnává definice rodin a různé členění rodinných funkcí, zabývá se nejčastějšími diagnózami dětí vychovávaných v DDŠ. Současně si je vědoma, že tyto otázky spadají do oborů pedagogika, psychologie a sociální práce, tedy vedle zmíněných oblastí přináší i hlediska antropologii bližší – diskusi o emické perspektivě dětí, zvláště dětí „jiných“ a dále nahlížení na terén DDŠ jako totální instituci. Ke stěžejnímu ukotvení se dostáváme až na s. 41, kdy čteme: „Je těžké pochopit samotné děti a porozumět jim, ale ještě těžší je porozumět i těm, které mají odchylky v chování a výkyvy svých reakcí...“. Ač se o to ve své práci snaží, současně přiznává, že nedocenitelnými průvodci v oblasti dětství v DDŠ jí byli zaměstnanci, kteří se touto oblastí zabývají i několik let. Konkrétní zařízení DDŠ je tak vykresleno až nekriticky jako ideální prostředí pro provázení „odlišných“ dětí jejich dětstvím, s kritikou dětí vůči zařízení se zde setkáváme jen sporadicky.

Předložená bakalářská práce je poměrně rozsáhlou mozaikou poznatků z terénu, kde studentka pobývala zjevně dosti dlouho, aby mohla prostředí poznat, s dětmi navázat hlubší vztah a získat mnoho relevantních dat jak od dětí, tak i od zaměstnanců, to vše je doplněné četnými poznatky z literatury a vlastními postřehy ze zúčastněného pozorování.

Práce je celkově promyšleně strukturována, působí přehledně, jazykově poměrně slušně (ač se občas vyskytují překlepy, chybná interpunkce či chybná vazba, nechybí ani hrubé chyby, jsou to spíše výjimečné případy na tak rozsáhlou práci). Studentka prokázala, že si pro své zvolené téma dokáže nalézt terén, načíst velké množství literatury, aby terénu co nejlépe porozuměla, realizovat terénní výzkum, pro který obětovala opravdu hodně času (jeho rozsah je patrný např. z příloh – seznam osob, s nimiž realizovala rozhovory), a následně o výzkumu podat ucelenou zprávu. Volba tématu nebyla lehká: zaměřit se na dětství v tak specifickém terénu, kde se setkává tváří v tvář s dětstvím tzv. „odlišným“ a v němž se především mladších dětí obává ptát na jejich perspektivu, aby je nerozplakala, se ukázala jako ne zcela možná. Proto svůj výzkum musela od původního záměru posunout: mladší děti jsou více pozorovány a představeny z perspektivy učitelů a vychovatelů, u starších dětí je již více prezentován jejich pohled. Celkově si studentka za svůj citlivý přístup v terénu a za píli při práci na BP zaslouží ocenit.

Přínos vlastního sociálně-antropologického výzkumu předpokládá autorka především v reflexi výsledků terénního výzkumu a v porovnání tří pohledů na dětství v DDŠ – pohledu dětí, pohledu zaměstnanců DDŠ a pohledu výzkumnice. Tato snaha se v práci sice objevuje, setkáváme se s prezentací všech tří pohledů, ovšem v závěrech pak postrádáme bližší explicitní formulace, které by čtenáře o dosažení cíle přesvědčily. Především na to by se studentka měla soustředit ve své obhajobě.

Závěr: Vzhledem k výše uvedené charakteristice práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit mezi stupni **výborně až velmi dobře** v závislosti na průběhu obhajoby.

Mgr. Lada Viková

V Pardubicích dne 10. 8. 2017